

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΑΝΑΙΣΘΗΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
HELLENIC
SOCIETY OF ANAESTHESIOLOGY

Αριθ. Πρωτ. 9964

10 Φεβρουαρίου 2025

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος
Ε.ΓΑΡΙΝΗ

Αντιπρόεδρος
Π.ΚΟΥΚΗ

Γεν. Γραμματέας
Π. ΣΤΡΑΤΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

Ειδ. Γραμματέας
Α. ΜΑΛΙΣΙΩΒΑ

Ταμίας
Ε. ΕΥΩΔΙΑ

Έφορος
Β. ΤΣΙΡΤΣΙΡΙΔΟΥ

Μέλη:
Χ. ΚΑΡΑΝΑΣΤΑΣΗ
Α. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ
Π. ΤΖΙΜΑΣ

EXECUTIVE BOA

President
Ε. ΓΑΡΙΝΗ

Vice President
Ρ. ΚΟΥΚΙ

Secretary General
Ρ. ΣΤΡΑΤΙΓΟΠΟΥΛΟΥ

Secretary Assistant
Α. ΜΑΛΙΣΙΩΒΑ

Treasurer
Ε. ΕΥΩΔΙΑ

Keeper
Β. ΤΣΙΡΤΣΙΡΙΔΟΥ

Members
Χ. ΚΑΡΑΝΑΣΤΑΣΗ
Α. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ
Ρ. ΤΖΙΜΑΣ

Προς : Τον Υπουργό Υγείας
Τον Υφυπουργό Υγείας
Τον Πρόεδρο του Κεντρικού Εθνικού Συμβουλίου Υγείας
Τον Πρόεδρο του Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου
Την Πρόεδρο της Μόνιμης Επιτροπής Εκπαίδευσης του ΚΕ.Σ.Υ.
Κοινοποίηση: Πρόεδρο Ελληνικής Ακτινολογικής Εταιρείας

Σε συνέχεια της ΑΠ9961, στις 22/01/2025 επιστολής της ΕΑΕ (συνημμένο 9) σχετικά με τη χρήση υπερήχων από τους αναισθησιολόγους, αιτούμαστε να γίνει επικαιροποίηση στο ΦΕΚ 168/Α/02-07-2003 (συνημμένο 1) ώστε να δίδεται η δυνατότητα παρακλίνιας χρήσης υπερήχων από την ειδικότητα της αναισθησιολογίας.

1. Συγκεκριμένα αιτούμαστε την προσθήκη στο άρθρο 2 του ΦΕΚ 168/Α/02-07-2003

Οι αναισθησιολόγοι μπορούν να εκτελούν παρακλίνια υπερηχογραφήματα α. Περιεχειρητικά β. Για την θεραπεία οξύ και χρόνιου πόνου. γ. Σε καταστάσεις πρώτης γραμμής επειγόντων περιστατικών. Η σχετική άδεια υπερήχων χορηγείται χωρίς εξετάσεις.

2. Η τροποποίηση είναι απαραίτητο να προστεθεί προκειμένου να εναρμονιστεί η ελληνική νομοθεσία που διέπει την χρήση υπερήχων στην αναισθησιολογία με τις διεθνείς συστάσεις. Μόνο έτσι η άσκηση της αναισθησιολογίας θα είναι σύννομη με το Νόμο 3418/2005 και συγκεκριμένα με τα άρθρα:

Άρθρο 2 παρ 1. Η άσκηση της ιατρικής είναι λειτούργημα που αποσκοπεί στη διατήρηση, βελτίωση και αποκατάσταση της σωματικής, πνευματικής και ψυχικής υγείας του ανθρώπου, καθώς και στην ανακούφισή του από τον πόνο.

Άρθρο 2 παρ 3 Το ιατρικό λείτουργημα ασκείται σύμφωνα με τους γενικά αποδεκτούς και ισχύοντες κανόνες της ιατρικής επιστήμης.

Άρθρο 3 παρ 2. Ο ιατρός ενεργεί με βάση:

α) την εκπαίδευση που του έχει παρασχεθεί κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών του σπουδών, την άσκησή του για την απόκτηση τίτλου ιατρικής ειδικότητας και τη συνεχιζόμενη ιατρική του εκπαίδευση,

β) την πείρα και τις δεξιότητες που αποκτά κατά την άσκηση της ιατρικής και

γ) τους κανόνες της τεκμηριωμένης και βασισμένης σε ενδείξεις ιατρικής επιστήμης.

Άρθρο 3 παρ 3. Ο ιατρός, κατά την άσκηση της ιατρικής, ενεργεί με πλήρη ελευθερία, στο πλαίσιο των γενικά αποδεκτών κανόνων και μεθόδων της ιατρικής επιστήμης, όπως αυτοί διαμορφώνονται με βάση τα αποτελέσματα της εφαρμοσμένης σύγχρονης επιστημονικής έρευνας. Έχει δικαίωμα για επιλογή μεθόδου θεραπείας, την οποία κρίνει ότι υπερτερεί σημαντικά έναντι άλλης, για τον συγκεκριμένο ασθενή, με βάση τους σύγχρονους κανόνες της ιατρικής επιστήμης, και παραλείπει τη χρήση μεθόδων που δεν έχουν επαρκή επιστημονική τεκμηρίωση.

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΑΝΑΙΣΘΗΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
HELLENIC
SOCIETY OF ANAESTHESIOLOGY**

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος
Ε.ΓΑΡΙΝΗ

Αντιπρόεδρος
Π.ΚΟΥΚΗ

Γεν. Γραμματέας
Π. ΣΤΡΑΤΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

Ειδ. Γραμματέας
Α. ΜΑΛΙΣΙΩΒΑ

Ταμίας
Ε. ΕΥΩΔΙΑ

Έφορος
Β. ΤΣΙΡΤΣΙΡΙΔΟΥ

Μέλη:
Χ. ΚΑΡΑΝΑΣΤΑΣΗ
Α. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ
Π. ΤΖΙΜΑΣ

EXECUTIVE BOARD

President
Ε. GARINI

Vice President
Ρ. KOUKI

Secretary General
Ρ. STRATIGOPOULOU

Secretary Assistant
Α. MALISOVA

Treasurer
Ε. EVODIA

Keeper
Β. TSIRTSIRIDOU

Members
ΧΗ. ΚΑΡΑΝΑΣΤΑΣΙ
Α. ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ
Ρ. ΤΖΙΜΑΣ

3. Η χρήση του υπερήχου αποτελεί κομμάτι της εκπαίδευσης του αναισθησιολόγου. Επιβάλλεται από το ETR (Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Ειδίκευσης (ΕΠΕ) στην Ειδικότητα της Αναισθησιολογίας, Έκδοση 2022). Το πρόγραμμα αυτό εγκρίνεται από τους Ευρωπαϊκούς Εθνικούς Ιατρικούς Συλλόγους (NMAs) (άρα και τον Ελληνικό) και τα Τμήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης Ειδικευμένων Ιατρών (UEMS) (τα οποία περιλαμβάνουν και τους ακτινολόγους).

Συγκεκριμένα η 2^η επικαιροποίηση του [ETR Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Ειδίκευσης \(ΕΠΕ\) στην Ειδικότητα της Αναισθησιολογίας](#), Έκδοση 2022 (συνημμένο 2) περιλαμβάνει τις παρακάτω απαιτήσεις στην εκπαίδευση των ειδικευομένων αναισθησιολόγων

**Ι. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΙΔΙΚΕΥΟΜΕΝΟΥΣ
Τομέας 1.3: Περιοχική αναισθησία**

- Ενδείξεις και αντενδείξεις των περιφερικών και κεντρικών νευρικών αποκλεισμών, επιλογή των τεχνικών (συμπεριλαμβανομένης της υπερηχογραφικής καθοδήγησης)
- Εξοπλισμός και συσκευές (σχεδιασμός του εξοπλισμού, φυσική, πρότυπα, πλεονεκτήματα και περιορισμοί. Υπερηχογραφία. Διέγερση νεύρων. Παρακολούθηση της πίεσης)

β. Κλινικές δεξιότητες

- Παροχή ασφαλούς περιοχικής αναισθησίας, συμπεριλαμβανομένης της επιλογής των φαρμάκων, των τεχνικών, του χρόνου, του ελέγχου της ασφάλειας και του monitoring Δ
- Εκτέλεση των τεχνικών της περιοχικής αναισθησίας υπό υπερηχογραφική καθοδήγηση Δ

Τομέας 1.5: Παρακλίνιος Υπέρηχος (point of care ultrasound, POCUS)

α. Γνώση

- Φυσική των υπερήχων και εξοπλισμός [επιλογή κεφαλής, αλληλεπιδράσεις των υπερήχων με τους ιστούς, τεχνικά σφάλματα (artifacts), λειτουργίες του οργάνου]
- Απολύμανση και ασφάλεια κατά την χρήση του POCUS
- Κλινικές ενδείξεις, πλεονεκτήματα και περιορισμοί του παρακλίνιου υπέρηχου
- Κλινικές δεξιότητες
- Εκτίμηση, σχεδιασμός και διαχείριση της αντιμετώπισης του περιεγχειρητικού και περιεπεμβατικού αεραγωγού [π.χ. εντόπιση της κρικοθυροειδικής μεμβράνης, επιβεβαίωση της ενδοτραχειακής διασωλήνωσης, της πνευμονικής ολίσθησης (lung sliding), της τοποθέτησης του ρινογαστρικού σωλήνα] Δ
- Εκτίμηση της παθολογίας του πνεύμονα (π.χ. πλευριτικό υγρό, πνευμοθώρακας, πνευμονικές θλάσεις), λειτουργία του διαφράγματος Δ
- Εκτίμηση του πνευμονικού παρεγχύματος και ανίχνευση πλευριτικού υγρού Δ
- Καθοδήγηση σχετικά με την διαδικασία πρόσβασης και καθετηριασμού των κεντρικών και περιφερικών αγγείων Δ
- Εκτίμηση του περιεχομένου του στομάχου και του επακόλουθου κινδύνου εισρόφησης Δ
- Εκτίμηση της απαντητικότητας στα υγρά για την διάγνωση και την αντιμετώπιση των αιμοδυναμικά ασταθών ασθενών και των βαρέως πασχόντων Γ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΑΝΑΙΣΘΗΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
HELLENIC
SOCIETY OF ANAESTHESIOLOGY

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος
Ε.ΓΑΡΙΝΗ

Αντιπρόεδρος
Π.ΚΟΥΚΗ

Γεν. Γραμματέας
Π. ΣΤΡΑΤΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

Ειδ. Γραμματέας
Α. ΜΑΛΙΣΙΩΒΑ

Ταμίας
Ε. ΕΥΩΔΙΑ

Έφορος
Β. ΤΣΙΡΤΣΙΡΙΔΟΥ

Μέλη:
Χ. ΚΑΡΑΝΑΣΤΑΣΗ
Α. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ
Π. ΤΖΙΜΑΣ

EXECUTIVE BOARD

President
Ε. GARINI

Vice President
Ρ. KOUKI

Secretary General
Ρ. STRATIGOPOULOU

Secretary Assistant
Α. MALISOVA

Treasurer
Ε. EVODIA

Keeper
Β. TSIRTSIRIDOU

Members
Χ. ΚΑΡΑΝΑΣΤΑΣΙ
Α. ΠΑΡΑΙΟΑΝΝΟΥ
Ρ. ΤΖΙΜΑΣ

- Εκτίμηση της καρδιακής λειτουργίας για την διάγνωση και την διαχείριση των αιμοδυναμικά ασταθών ή/και βαρέως πασχόντων ασθενών, εκτίμηση των μορφολογικών σημείων της βαλβιδικής νόσου (π.χ. αορτικής στένωσης), διαχείριση της καρδιακής ανακοπής και διάγνωση της υποογκαιμίας, της πνευμονικής εμβολής, της αριστερής καρδιακής ανεπάρκειας και του καρδιακού επιπωματισμού Γ
- Εστιασμένη εκτίμηση με υπέρηχο για την εξέταση ασθενών με τραύμα (FAST)(υποπλεύρια, άνω δεξιό τεταρτημόριο, άνω αριστερό τεταρτημόριο, πυελικές λήψεις), ταυτοποίηση ελεύθερου ενδοπεριτοναϊκού υγρού Γ

(Επεξήγηση: Για κάθε τομέα, τα γνωστικά αντικείμενα χωρίζονται σε γνώσεις, δεξιότητες, και συμπεριφορές που κρίνονται απαραίτητες για την επίτευξη του απαιτούμενου επίπεδου επάρκειας, όπως καθορίζεται από την UEMS:

Α: έχει γνώση, περιγράφει, επίπεδο παρατηρητή

Β: εκτελεί, διαχειρίζεται, επιδεικνύει υπό άμεση επίβλεψη

Γ: εκτελεί, διαχειρίζεται, επιδεικνύει υπό μακρινή επίβλεψη

Δ: εκτελεί, διαχειρίζεται, επιδεικνύει ανεξάρτητα)

4. Η χρήση του υπερήχου παρακλίνια επιβάλλεται από τις τρέχουσες διεθνείς επιστημονικές συστάσεις και τους γενικά αποδεκτούς και **ισχύοντες κανόνες της ιατρικής επιστήμης:**

- Περιεγχειρητικά για τον **καθετηριασμό αγγείων** υποστηρίζεται από τις κατευθυντήριες οδηγίες της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Αναισθησίας και Εντατικής Θεραπείας [Lamperti et al. European Society of Anaesthesiology guidelines on peri-operative use of ultrasound-guided for vascular access \(PERSEUS vascular access\). European Journal of Anaesthesiology 37\(5\):p 344-376, May 2020.](#) (συνημμένο 3)
- Περιεγχειρητικά για την **εκτέλεση νευρικών αποκλεισμών στη θεραπεία πόνου** υποστηρίζεται από τις κατευθυντήριες οδηγίες της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Αναισθησίας και Εντατικής Θεραπείας [Boselli et al. European Society of Anaesthesiology and Intensive Care Guidelines on peri-operative use of ultrasound for regional anaesthesia \(PERSEUS regional anaesthesia\): Peripheral nerves blocks and neuraxial anaesthesia. European Journal of Anaesthesia](#) (συνημμένο 4)
- Περιεγχειρητικά ως ένα **διαγνωστικό και εργαλείο monitoring σε πραγματικό χρόνο** δίπλα στον ασθενή (POCUS) , [Oto B. et al Best Practices for Point of Care Ultrasound: An Interdisciplinary Expert Consensus. POCUS J. 2024 Apr 22;9\(1\):95-108.](#) (συνημμένο 5)
Περιεγχειρητικά στην **καρδιοαναισθησία** [Hahn RT, et al Guidelines for performing a comprehensive transesophageal echocardiographic examination: recommendations from the American Society of Echocardiography and the Society of Cardiovascular Anesthesiologists. J Am Soc Echocardiogr. 2013 Sep;26\(9\):921-64.](#) (συνημμένο 6)
- Το 1999, η Βουλή των Αντιπροσώπων της Αμερικανικής Ιατρικής Ένωσης (AMA House of Delegates) [με το ψήφισμα Res. 802, I-99 \(επικαιροποίηση: AMA HR. 230.960\)](#) (συνημμένο 7) έχει εγκρίνει τον υπέρηχο, ως διαγνωστικό εργαλείο μιας και δεν αποτελεί αποκλειστική γνωστική ιδιοκτησία καμίας συγκεκριμένης ιατρικής ειδικότητας.

5. Η ενσωμάτωση της εκπαίδευσης στους παρακλίνιους υπερήχους αποτυπώνεται στην πρόταση για την αναθεώρηση του Curriculum της ειδικότητας όπως έχει κατατεθεί στο ΚΕΣΥ από την **Ομάδα Εμπειρογνομώνων για την Ειδικότητα της Αναισθησιολογίας** (συνημμένο 8)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΑΝΑΙΣΘΗΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
HELLENIC
SOCIETY OF ANAESTHESIOLOGY

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος
Ε. ΓΑΡΙΝΗ

Αντιπρόεδρος
Π. ΚΟΥΚΗ

Γεν. Γραμματέας
Π. ΣΤΡΑΤΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

Ειδ. Γραμματέας
Α. ΜΑΛΙΣΙΩΒΑ

Ταμίας
Ε. ΕΥΩΔΙΑ

Έφορος
Β. ΤΣΙΡΤΣΙΡΙΔΟΥ

Μέλη:
Χ. ΚΑΡΑΝΑΣΤΑΣΗ
Α. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ
Π. ΤΖΙΜΑΣ

EXECUTIVE BOARD

President
E. GARINI

Vice President
P. KOUKI

Secretary General
P. STRATIGOPOULOU

Secretary Assistant
A. MALISOVA

Treasurer
E. EVODIA

Keeper
V. TSIRT SIRIDOU

Members
CH. KARANASTASI
A. PAPAIOANNOU
P. TZIMAS

Επειδή

α. η εκπαίδευση στους παρακλίνιους υπερήχους περιλαμβάνεται στο αντικείμενο της ειδικότητας της αναισθησιολογίας
β. η χρήση των υπερήχων παρακλίνια από μη ακτινολόγους υποστηρίζεται από τις τρέχουσες διεθνείς επιστημονικές συστάσεις και τους γενικά αποδεκτούς και ισχύοντες κανόνες της ιατρικής επιστήμης
γ. οι παρακλίνιοι υπέρηχοι δεν περιλαμβάνουν πλήρη αξιολόγηση και γνωμάτευση μιας πάθησης αλλά αποτελούν στοχευμένες εξετάσεις, μέσο καθοδήγησης επεμβατικών πρακτικών ή μέσο δυναμικής παρακολούθησης επειγουσών καταστάσεων ασθενών. Για το λόγο αυτό οι ιατροί που τον εκτελούν δεν υποκαθιστούν ούτε αντιπποιούνται την ακτινολογική ειδικότητα.
δ. οι ασθενείς έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν σύγχρονη, βασισμένη σε ενδείξεις ιατρική επιστήμη και ο αναισθησιολόγος υποχρέωση να ενεργεί με πλήρη ελευθερία, στο πλαίσιο των γενικά αποδεκτών κανόνων και μεθόδων της ιατρικής επιστήμης,

Για τους λόγους αυτούς παρακαλούμε να αποδεχθείτε την επικαιροποίηση στο ΦΕΚ 168/Α/02-07-2003 με την προσθήκη «**Οι αναισθησιολόγοι μπορούν να εκτελούν παρακλίνια υπερηχογραφήματα α. Περιεγχειρητικά β. Για την θεραπεία οξύ και χρόνιου πόνου. γ. Σε καταστάσεις πρώτης γραμμής επειγόντων περιστατικών. Η σχετική άδεια υπερήχων χορηγείται χωρίς εξετάσεις**», ώστε να δίδεται η δυνατότητα παρακλίνιας χρήσης υπερήχων από την ειδικότητα της αναισθησιολογίας όπως προτείνουμε.

Με εκτίμηση

Για το Δ.Σ.

Η Πρόεδρος

Ελεάνα Γαρίνη

Η γενική γραμματέας

Παναγιώτα Στρατηγοπούλου